

**2021_ANUL GOGA - ANUL TINERILOR OȚELIȚI (XXIX): diagnosticul: TBC! -
 așa se vorbea pe vremuri? - aveam impresia că este un flușturatec!
 - poetul era un trimis al cerului!**

șagunism - tribunism

1880 1967

Ioan Lupaș
 tinerii
oțeliți

1883 1972

Onisifor Ghibu

am rămas, ... până la sfârșitul zilelor noastre și, sper, dincolo de movila mormântului - în strânsă amicitie!

El în clasa a VII-a, „septiman”, să fie „servus”... cu un modest quintan? - *Ăsta-i poet, măi, Petöfi!* Dacă Habsburgii au fost măreți.

aveam impresia că este un flușturatec

poetul era un trimis al cerului

Iezuiții au fost geniali și perseverenți.

ordinul iezuit

Biserica romano-catolică

Fostul Gimnaziu de Stat până în 1899

sec. XVIII
pictură murală în hol

pe urmele lui Octavian Goga, în Rășinari și Sibiu!

2021 Anul Goga - anul tinerilor oțeliți

Continuăm reproducerea textului autobiografic al istoricului Ioan Lupaș, publicat de Octavian Bodea, în cartea „*Octavian Goga I. O viață, un destin*”: «... eu am rămas în capul băncii, el a trecut la stânga mea, având de partea cealaltă ca vecin pe un maghiar de pe pusta Ungariei, cu numele Czeglédi. Acesta fiind de temperament bătaios, irascibil, a ajuns repede în conflict cu Goga. **Noi am rămas, însă, tot timpul, până la sfârșitul zilelor noastre și, sper, dincolo de movila mormântului - în strânsă amicitie.** Măinile cari s-au strâns, atât de repede, în dimineața zilei de 1 septembrie 1896 – între „**feciorul lui Iosif preotul**” - din Rășinari și între **orfanul țăranului Toma** - oierul din Săliște (lovit de trăsnet în primăvara anului 1883 pe plaiul Butila între comunele Tilișca și Rod) - au rămas încleștate pentru totdeauna. Vicisitudinile unei vieți așa de înviforate, cum a fost traiul nostru în acea dintâi jumătate a veacului XX, nu le-a mai putut descleșta. În aceeași bancă am continuat să stăm unul lângă altul „cot la cot” și la Sibiu și la Brașov și în cursul anilor de studii superioare din Budapesta și Berlin, împreună am călătorit pe la Viena, Praga, Breslau, München, ca și prin nordul Italiei, în primăvara anului 1905 trecând de la Jena pe la Torino, Pisa, Padova, Ravenna, Florența, Veneția; poposind apoi câteva săptămâni pe țărmul lacului Garda, împreună am dormit în aceeași cabană cu frontul deschis spre lac. Împreună am urmat sfaturile și tratamentul unui medic omeopat (dr. Hartung) care ne îndruma să facem în fiecare

dimineată gimnastică medicală cu respirații adânci - 30 Tiefatrunge - și să înghițim câte 6-9 pastile de vitamine colorate. Tratamentul acesta s-a dovedit eficient: către sfârșitul lui iunie 1905 am putut pleca spre țară mai întremați de cum eram la Berlin. **Un bătrân profesor universitar, specialist în boli pulmonare, examinând foarte atent și temeinic pe Goga, i-a pus diagnosticul: TBC.** Iar mie mi-a prescris un mic aparat electric pentru exerciții cotidiene, spre a contribui să-mi ușureze respirația, atinsă adeseori de crize astmatice. Am beneficiat de el și mai târziu, în cursul anilor de activitate didactică la catedra din Sibiu». Pentru cunoașterea istoriei liceului sibian (la finele sec. al XIX-lea), vă invităm să consultați monografia «**Istoria Colegiului Național „Gheorghe Lazăr” din Sibiu, de la origini până în anul 2017**» - autor Cosmin-Crăciun Cruciat -, o istorie multiseclară (din 1692), „părinții” liceului fiind descriși sugestiv: „**Dacă Habsburgii au fost măreți. Iezuiții au fost geniali și perseverenți**”. Octavian Goga a urmat Gimnaziul superior de stat în perioada maghiară, clădirea în care avea loc activitatea fiind în Piața Mare (până în 1899), în imobilul din prelungirea Bisericii romano-catolice.

Amintiri ne oferă și **istoricul Onisifor Ghibu**, în „**Oameni între oameni**” (1990), dedicându-i lui Goga chiar primul capitol: «Octavian Goga mi-a fost un prieten adevărat timp de patruzeci de ani. De la vârsta de 15 ani pe care o aveam în 1898 - când eram în clasa a V-a de liceu la Sibiu iar el în clasa a VII-a a aceluiași liceu -, și până la moartea lui în 1938, viața noastră, deși cu destule hiatusuri, a fost mereu împletită, alături unul de altul, completându-ne adeseori gândurile și inițiativele, ajungând uneori și la contradicții, chiar de intensitate destul de mare, caracteristice pentru amândoi și pentru vremurile în care am trăit. L-am cunoscut în 1898, toamna. Eram la Sibiu, elev în clasa a V-a de liceu, adică nu elev, ci „**student**” cum se spunea atunci elevilor cu începere din clasa a V-a, și locuiam într-un cartier mai lăaturalnic al Sibiului, în actuala Piață a Armelor, într-o casă cu etaj care dădea cu ferestrele spre piațetă. Lângă casa noastră era o căsuță mică din care vedeam la diferite ore din zi, un tînăr mărunțel, slăbuț, blond, cu o lavalieră destul de semnificativă la gât, ieșind și mergînd spre oraș, fluierînd mereu. Scenele acestea s-au repetat un timp oarecare. Tînărul mi se părea cam caraghios. Nu știam cine e, dar **aveam impresia că este un flușturatec**, care numai fluieră, de parcă toată lumea ar fi a lui. În clasa mea era și un nou venit de la gimnaziul săsesc din Sebeș-Alba, care se înscriesese la liceul unguresc fără să cunoască deloc limba maghiară. Era un băiat solid, serios, dar care devenise ridicol în clasă în primele săptămîni, deoarece nu putuse răspunde la nici o întrebare a profesorului. Cînd acesta îl întrebă: „de unde ești”, el răspunse „în clasa a V-a”, la „în ce clasă ești”, își spusese numele. La început nu m-am legat de acest tînăr coleg; de la o vreme însă ne-am pomenit că, plecînd de la școală spre casă, mergeam în aceeași direcție. Am constatat curînd că era vecin cu mine și că avea nevoie de cineva care să-l ajute la lecții pînă cînd va prinde și el limba maghiară, ca să se poată descurca singur. S-a atașat de mine și într-o zi îmi spuse: -Sînt de la Sebeș, am făcut școala nemțească și nu știu ungurește; mi-e tare greu încă în școala ungurească; dacă ai vrea să fii așa de bun să facem lecțiile împreună, să-mi arăți și mie, mi-ai fi de mare ajutor. Băiatul pîrîndu-mi foarte cumsecade, am acceptat fără greutate să-i fiu un fel de mentor. După cîteva zile îmi spuse că stă în aceeași cameră cu un băiat din Rășinari, pe care-l cheamă Octavian Goga. Nu auzisem pînă atunci de acest nume, am aflat însă îndată că era vorba de băiatul acela care mi se păruse caraghios, pe care îl vedeam plimbîndu-se prin fața casei noastre fluierînd. -Este un băiat foarte „**capațitat**”, - era un cuvînt al vremii - **face și poezii foarte faine.** Am rămas încremenit. **Acest tînăr face poezii și încă foarte faine! Pentru mine, poetul era un trimis al cerului.** Vasăzică băiatul acesta face poezii. Extraordinar! Mi-am schimbat îndată părerea despre el. A mers cît a mers așa și într-o zi colegul îmi

spuse: - Să știi că într-o zi o să mergem la mine acasă să te „recomînd” lui Goga. **Așa se vorbea pe vremuri.**

Eram emoționat și bucuros să fac cunoștință cu un poet. Și într-o duminică după-amiază, după ce ne plimbaserăm cu amicul Traian Petrașcu - așa îl chema pe colegul respectiv, ajuns mai târziu medic la Tălmaci - ne-am întors acasă, dar de data aceasta acasă la cei doi prieteni, care locuiau într-o cămăruță foarte mică, de vreo 6 cel mult 8 m.p. Lumină foarte slabă, spațiu foarte puțin, un singur pat în care dormeau amîndoi, o măsuță foarte simplă; dulap pentru haine nu exista; lucrurile de îmbrăcăminte, puține, atîrnau de niște cuie bătute în zid; și mai aveau două scaune. Atîta era tot mobilierul.

Am intrat cu oarecare sfială. Goga știa de la Petrașcu că o să aibă prilejul să cunoască pe cel care îi dădea ajutor la carte prietenului său. Cînd am intrat, îmi bătea puțin inima. Goga era la masă, cu o carte înaintea. S-a întors către mine, adresîndu-mi-se: „**Servus, Ghibule!**”, ceea ce pentru mine a fost o revelație. Cum, „servus”? El în clasa a VII-a, „septiman”, să fie „servus” - deodată - cu un modest quintan? Și cu o privire colegială, de parcă ne-am cunoaște de cînd lumea?

Am dat mîna cu el, după care îmi spuse: -Măi Ghibule, citeam ceva aici: scrisoarea lui Petöfi către Arany János.

Ai citit-o? Eu n-o citisem încă. Ea se citea abia în clasa a VII-a. -Să v-o citesc atunci eu. Și a citit acea foarte frumoasă scrisoare a tînărului poet maghiar adresată bătrînului poet Arany, conținînd idei admirabile, exprimate într-o formă perfectă, cu sentimente adînci. Cînd a terminat lectura, eram foarte emoționat și n-aș fi putut scoate nici un cuvînt.

Adăugă, apoi: - **Ăsta-i poet, măi, Petöfi!** Despre Petöfi știam eu cîte ceva, căci pînă în clasa a V-a am avut prilejul să dau peste cîte o poezioară a lui, dar eram departe de a-l cunoaște. Ne-a mai citit apoi încă ceva din Petöfi, nu mai țin minte ce anume; ne-a întretinut un sfert de ceas cu versuri ale acestui mare poet pentru care avea o mare admirație, justificată, desigur».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-goga-anul-tinerilor-oteliti-xxix-diagnosticul-tbc-asa-se-vorbea-pe-vremuri-aveam-impresia-ca-este-un-flusturatec-poetul-era-un-trimis-al-cerului-159270.html>

tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-goga-anul-tinerilor-oteliti-xxix-diagnosticul-tbc-asa-se-vorbea-pe-vremuri-aveam-impresia-ca-este-un-flusturatec-poetul-era-un-trimis-al-c...

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Sevis
DIN MĂRGINIMEA SIBIULUI

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2021-Anul Goga, anul tinerilor oțeliți (XXIX): diagnosticul: TBC! - așa se vorbea pe vremuri? - aveam impresia că este un flusturatec! - poetul era un trimis al cerului!

Marius HALMAGHI 18.07.2021 22:18 598 vizualizari 0 comentarii

În: Tribuna, 18 iulie 2021